

.....
ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Alaptörvény-ellenesek a bírák nemzetbiztonsági ellenőrzésére vonatkozó törvény egyes rendelkezései

A testület megállapította, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény egyes rendelkezései sértik az Alaptörvény által védett bírói függetlenséget és a magánszféra tiszteletben tartására vonatkozó alapjogot, ezért azokat megsemmisítette. A nemzetbiztonsági érdekek védelme nem csupán alkotmányos cél, hanem állami kötelezettség is egyben, azonban a támadott szabályozás olyan visszaélésekre adhat lehetőséget, amelyek nem egyeztethetőek össze a bírói függetlenséggel. Az Alkotmánybíróság szerint a bírói függetlenségnek a jogállamiság szempontjából betöltött kiemelkedő jelentősége azt igényli, hogy rendkívül világosak legyenek a bírói hatalmi ágra vonatkozó szabályok.

Emellett a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajtásának elévülése kapcsán hozott határozatát is ismertette a testület, jogalkotásra szólítva fel az Országgyűlést.

Az Alkotmánybíróság nyilvános teljes ülésen hirdette ki határozatát a következő két ügyben:

1. A bírák nemzetbiztonsági ellenőrzése

A Kúria elnöke a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény azon rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, amelyek a bírák nemzetbiztonsági ellenőrzéséről és a nemzetbiztonsági ellenőrzés felülvizsgálati eljárásáról szólnak. Az indítványozó álláspontja szerint a törvény az országgyűlési képviselőket kiveszi a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel érintett személyek köréből, a bírákat viszont nem, az érintett személyi kör önkényes kiválasztására adva lehetőséget. Aggályai szerint ugyanis nem állapítható meg pontosan, hogy mely bírákra vonatkozik az adott szabályozás, és milyen esetekben. Az indítvány szerint a támadott jogszabályi rendelkezések sértik – többek között – a jogállamiságból eredő jogbiztonságot, a hatalommegosztás elvét, a törvényes bíróhoz való jogot, valamint a bírói függetlenség elvét is, így azok alaptörvény-ellenesek.

A testület az indítványt megalapozottnak találta, és megállapította, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény egyes szövegrészei alaptörvény-ellenesek, így azokat megsemmisítette. Az ügyben a vélt vagy valós nemzetbiztonsági érdek, valamint az indítványozó által felvetett alapjogi sérelem közötti mérlegelést végezte el az Alkotmánybíróság. A törvény alapján főszabállyá válhat a bírók megszorítás nélküli nemzetbiztonsági ellenőrzése, azonban a testület álláspontja

szerint az Alaptörvényből nem következik olyan nemzetbiztonsági érdek, amely ennek szükségességét igazolná.

A bírói függetlenség lényeges eleme a szolgálati jogviszony megszűnésének megfelelő szabályozása. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a nemzetbiztonsági ellenőrzést követően a bírói szolgálati viszony „fenn nem tartása” visszaélésekre adhat lehetőséget, amely azonban nem egyeztethető össze azzal a követelménnyel, hogy – a köztársasági elnök által kinevezett - bírakat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani.

Az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenesnek nyilvánította annak az új szabályozásnak egyes elemeit is, amelyek a nemzetbiztonsági ellenőrzés felülvizsgálati eljárására vonatkoznak, arra hivatkozással, hogy a rendelkezések tartalma nincs pontosan meghatározva.

A határozathoz Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolást, Szívós Mária alkotmánybíró különvéleményt csatolt. Az Alkotmánybíróság határozatának teljes szövege elérhető [az Alkotmánybíróság honlapján](#).

2. A szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajtásának elévülése

Az indítványozó bíró a büntetés-végrehajtási törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Beadványában azt állította, hogy a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés szabályozása nem felel meg a jogbiztonsággal összefüggő és a hátrányos megkülönböztetés tilalmából fakadó alkotmányos követelményeknek. Ennek indoka, hogy a pénzbüntetés a más okból elrendelt fogva tartás ideje alatt nem évül el, így korlátlan ideig végrehajtható. Vizsgálatának eredményeként az Alkotmánybíróság az indítványt megalapozottnak találta. Megállapította, hogy a jogalkotó alaptörvény-ellenességet idézett elő azon mulasztásával, hogy a szabadságvesztésre átváltoztatott pénzbüntetés végrehajthatóságának az elévülését a büntetés-végrehajtási törvényben nem a hátrányos megkülönböztetés tilalmának megfelelően szabályozta. Ezért – határidő tűzésével – felhívta az Országgyűlést, hogy az alaptörvény-ellenesség megszüntetése érdekében jogalkotói feladatának tegyen eleget.

A határozathoz Dienes-Oehm Egon, Pokol Béla és Salamon László alkotmánybírók különvéleményt csatoltak. Az Alkotmánybíróság határozatának teljes szövege elérhető [az Alkotmánybíróság honlapján](#).

Budapest, 2017. június 13.